

GEZ (WEZ)	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość K O Ł O B R Z E G
1. Nazwa CMENTARZ ŻYDOWSKI OB. LAPIDARIUM, PARK TEATRALNY (FRAGM.)		2. Czas powstania 1815 r., 1847 r. – powiększenie	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym Widok ogólny z lotu ptaka od zach. Widok lapidarium i cmentarza od zach.			4. Adres (ulica, nr posesji) Kołobrzeg ul. Zdrojowa (Park Teatralny) p-ta 78-100 nr dz. 116/6, cz. 115/2, obr. 4
			5. Przynależność administracyjna województwo <u>zachodniopomorskie</u> powiat <u>kołobrzegi</u> gmina <u>Miasto Kołobrzeg</u> 6. Formy ochrony mpzp: Uchwała nr XIII/161/19 Rady Miasta Kołobrzeg, z dn. 10.09.2019 r. obiekt na obszarze wpisanym do rejestru zabytków, A-1484, z dn. 14.12.2015 r. park teatralny Inne: Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków na podstawie Zarządzenia Nr 87/14 Prezydenta Miasta Kołobrzeg z dn. 21.10.2014 r. (aktualizacja: zarządzenie nr 101/22 z dn. 26.08.2022 r.)

8. Historia, opis i wartości

Cmentarz żydowski zgodnie z zasadami religii mojżeszowej nie może być likwidowany, zatem mimo uznania za park, dla wyznawców judaizmu nadal nim pozostaje.

Cmentarz utworzony w 1815 r. i powiększony w 1847 r., zamknięty w związku z wyczerpaniem miejsc grzebalnych w 1885 r. Założony na planie zbliżonym do prostokąta o powierzchni ok. 0,01 ha, którego płn. granicę wyznacza ul. Zdrojowa, obecnie fragment Parku Teatralnego. Do lat 30. XX w. na terenie cmentarza znajdowały się jeszcze prawie wszystkie nagrobki. W końcu lat 30. XX w. zmuszono gminę do przeniesienia cenniejsze macew na nowy cmentarz żydowski przy ul. Koszalińskiej; groby pozostały. Zdewastowany i zniszczony podczas tzw. nocy kryształowej w listopadzie 1938 r.

W 1995 r. odkopano nagrobki z napisami w języku hebrajskim. W 2000 r. otwarto lapidarium na planie gwiazdy Dawida, złożone z 6 macew umieszczonych na filarach w krawcach gwiazdy, pochodzące z obu kołobrzeskich nekropolii; najstarsza pochodzi z 1830 r., ustawiono granitową tablicę upamiętniającą żydowską społeczność Kołobrzegu. Lapidarium to zajmuje zachodnią część dawnego cmentarza – ok. 1/3 jego pierwotnej powierzchni. Elementem historycznym jest także starodrzew – szpalery klonów w zach. części działki.

Teren o wartości historycznej, naukowej i religijnej.

Mapy / ikonografia

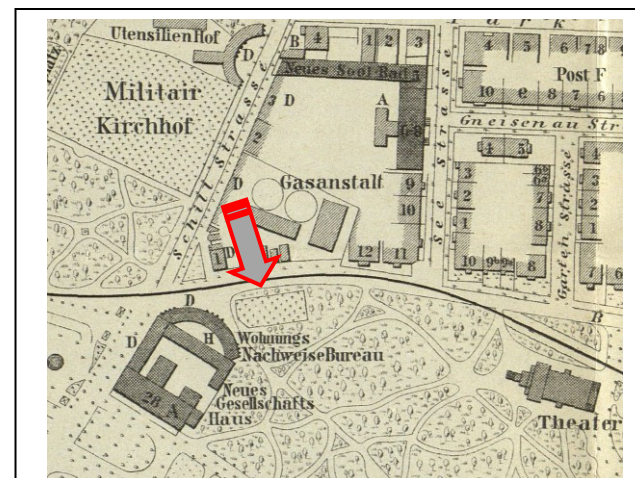
Kołobrzeg, ul. Zdrojowa - cmentarz żydowski: <https://mapy.gis.kolobrzeg.pl/>

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Ogólny stan zachowania – lapidarium - dobry; cmentarz – zły, nieczytelne granice, zatarty układ, brak grobów i nagrobków.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- zaznaczyć w przestrzeni parku granice cmentarza
- wszelkie prace konserwatorskie uzgadniać ze służbami konserwatorskimi
- wszelkie prace ziemne konsultować z komisją rabiniczną

Kołobrzeg – „stary” cmentarz żydowski na mapie z 1892 r.

Oprac.: A. Bartczak, K. Tymbarski

10. Wykonanie karty

(autor, data i podpis)

Biuro Dokumentacji Zabytków

w Szczecinie

Maria Witek

10.2024

faksymile podpisu

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków